

KAROL SZYMANOWSKI
**KRÁL'
ROGER**
23 / 25 NOVEMBER 2022

TLAČOVÁ SPRÁVA

Štátne divadlo Košice uvedie premiéru opery Král' Roger

Prvou premiérou sezóny bude pre Operu Štátneho divadla Košice v stredu 23. novembra o 19:00 v Historickej budove ŠDKE uvedenie opery Král' Roger, vrcholného diela poľského skladateľa Karola Szymanowského, ktorého 140. výročie narodenia si pripomínáme tento rok.

Libreto napísal v spolupráci so svojím vzdialeným bratrancom Jarosławom Iwaszkiewiczom, ktorý sa stal neskôr známym poľským spisovateľom. Szymanowski bol po viacerých návštevách Talianska a Sicílie fascinovaný ich kultúrou a históriou. Duchovnou inšpiráciou Kráľa Rogera sa stali tiež Euripidove Bakchantky, Platónov Phaedron a Symposion, ako i diela Friedricha Nietzscheho. Príbeh opery je príbehom vládcu Rogera ako reprezentanta spoločenského systému, sveta racionality, ktorý naruší tajomný Pastier. Príchodom novodobého proroka sa otrasie nielen existujúci spoločenský poriadok, ale začne aj osobná Rogerova premena.

Karol Szymanowski vytvoril v opere osobitý hudobný jazyk, ktorý vychádza z rozličných kompozičných a hudobných štýlov. V charakteristike protikladných svetov môžeme nájsť vplyvy modernej hudby začiatku 20. storočia, exotické orientálne motívy, ale započujeme aj goralské nápevy z okolia Tatier.

„Opera Król Roger – Král' Roger zažíva nevídanú renesanciu na celom svete. Po uvedení v Kráľovskej opere Covent Garden či festivale v Bregenzi objavujú tento skvost Karola Szymanowského operné domy na celom svete. Uvedenie tejto opery som naplánoval pre košickú operu v období, kedy sa po prvých dvoch sezónach od môjho nástupu podarilo vytvoriť dôveru v orchestri, u spevákov, ale aj u divákov, ktorí v dramaturgii našej opery našli rozmanité hudobné diela od Kálmánovej Vojvodkyne z Chicaga po Donizettiho operu Roberto Devereux, od Massenetovho Werthera po Wagnerov opus Tristan a Izolda. Po nútenom presunutí premiéry Kráľa Rogera z mája 2022 finišujeme v opernom súbore skúšobný proces a 23. novembra 2022 zaznie poloscénické uvedenie opery aj v Košiciach.“ Hovorí riaditeľ Opery ŠDKE Roland Khern Tóth.

Král' Roger je jednou z najpozoruhodnejších opier poľskej opernej literatúry. Je v nej síce málo konvenčného deja, žiadna tradičná milostná aféra, napriek tomu je to jedno z najextatickejších diel, aké kedy boli napísané. Minimalistický dej sa odohráva na Sicílii, na dvore historického kráľa Rogera, ktorý sa dozvedá o prítomnosti Pastiera – zakladateľa nového náboženstva. Požiada svojich strážcov, aby ho priviedli na dvor a začne sa medzi nimi komplikovaný vzťah, ktorý je zmesou rivality a filozofickej diskusie, ako aj spoločnej fascinácie a psychologickej hry. Je to opera mimoriadnej hudobnej koncentrácie a

príťažlivosti a je vhodná aj pre diváka, ktorý nie je častým návštevníkom opery – trvá len 80 minút a predsa je to hudobné a dramatické predstavenie, plné intenzívnych divadelných emócií. Sledujeme konflikt, ktorému musí čeliť každý z nás – boj medzi hlavou a srdcom, medzi pôžitkom a rozumom, medzi Dionýzom a Apolónom. Szymanowski prináša v hudbe nádherný orientálny archaizmus, v partitúre sú zreteľné ozveny Straussa či Bartóka, jej orchestrácia je monumentálna, komplexná a opera nakoniec prináša mimoriadne silný, transcendentný hudobný záver.

Kráľ Roger je dielo so širokými intelektuálnymi a umeleckými obzormi, ktoré je výsledkom mnohých ciest Karola Szymanowského na juh Európy a jeho záujmu o antickú a arabskú kultúru, o ktorej veľa čítal. V opere sa spája exotika Orientu a dionýzovský mýtus, ktoré skladateľa pohltili i v kontexte Nietzscheho diela. Hovorí o strete dvoch svetov (intelektu a inštinktu) a rôznych formách náboženstva. Napokon ukazuje alternatívny poriadok moci – nový obraz nie kráľa, ale pastiera, ktorý otriasa trónom a štátom.

„Napriek svojej osobitosti nie je Kráľ Roger drámou, ktorá sa jednoducho ‚hrá sama‘. Na to, aby sme túto operu pochopili, ocenili a vychutnali si ju, je potrebná otvorená myseľ, estetické cítenie, inteligencia a predstavivosť. Jej potenciál spočíva v bohatých možnostiach dramatického spracovania, umeleckej interpretácie a sile odovzdať osobný odkaz každému divákovi.“ Hovorí riaditeľ košickej opery Roland Khern Tóth.

V hlavnej úlohe sa predstaví poľský barytón **Michał Partyka**, laureát medzinárodných speváckych súťaží a sólista Parížskej opery a Veľkého divadla vo Varšave. Roxanu stvárňuje mladá talentovaná chorvátska sopranistka **Gabriela Hrženjak**. Pastiera slovenský tenorista pôsobiaci na zahraničných scénach **Juraj Hollý**. Domáci súbor je zastúpený **Myroslavou Havryliuk** v role Diakonky. **Maksym Kutsenko** sa predstaví ako arabský učenc Edrisi a **Michal Onufer** stvárňuje rolu Arcibiskupa.

Réžia **Anton Korenči**, orchester Opery ŠDKE hrá pod taktovkou šéfdirigenta **Petra Valentoviča**, zbor naštudovala ukrajinská zbormajsterka **Iryna Demianyshyna** vďaka podpore Fondu na podporu umenia a Detské operné štúdio vedie **Igor Dohovič**. Partnerom inscenácie je Poľský inštitút Bratislava.

Druhá premiéra opery sa uskutoční v piatok 25. novembra o 19:00.